

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ POVIJESTI

2. SKUPINA: SREDNJI I RANI NOVI VIJEK

ŠKOLSKA GODINA: 2017. / 2018.

SRIJEDA, 7. ožujka 2018.

10:00 – 11:00 sati

ZAPORKA: _____

OIB: _____

BROJ BODOVA:

50	
-----------	--

POSTOTAK RIJEŠENOSTI ISPITA: _____

ČLANOVI PROSUDBENOG POVJERENSTVA:

1. _____
2. _____
3. _____

_____
(mjesto i nadnevak)

NAPUTCI:

1. Imate 60 minuta za rješavanje ispita.
2. Odgovore u ispit upisujete na za to predviđena mjesta. Ispred svake skupine zadataka nalazi se uputa za njihovo rješavanje. Pozorno ju pročitajte.
3. Ispit pišite plavom ili crnom kemijskom olovkom. Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
4. Osobna imena i prezimena te geografska imena pišite izvorno prema udžbenicima odobrenim od MZOS-a u šk. g. 2014./2015.
5. Jednom napisane odgovore nije dopušteno prepravljati
6. Možete koristiti list za koncept tijekom rješavanja ispita. List za koncept predviđen je kao pomoćni list i on se neće bodovati. U omotnici zajedno s ispitom predajete i list za koncept.
7. Želimo Vam mnogo uspjeha!

I. U zadatcima koji slijede samo je jedan odgovor točan.

Zaokružite slovo ispred točnoga odgovora

1. Koja teorija o doseljenu Hrvata ima svoje uporište u kronici Tome Arhiđakona?

- a. ilirska teorija
- b. gotška teorija
- c. slavenska teorija
- d. iransko-kavkaska teorija

1	
---	--

2. Koji je vladar nosio titulu „kralj Franaka i Langobarda i rimski patricij“?

- a. Merovej
- b. Teodorik
- c. Pipin Mali
- d. Karlo Veliki

1	
---	--

3. Koji je engleski vladar uspio nakratko pružiti efikasan otpor provalama danskih Vikinga?

- a. Henrik I. Ptičar
- b. Knut Veliki
- c. Alfred Veliki
- d. Edvard Ispovjednik

1	
---	--

4. Koji je hrvatski vladar krunjen u crkvi čiji su ostaci prikazani na slici?

- a. Tomislav
- b. Stjepan Držislav
- c. Petar Krešimir
- d. Zvonimir

1	
---	--

5. Koji narod je osnovao sultanat Rum (Ikonijski sultanat) u Maloj Aziji?

- a. Seldžuci
- b. Osmanlije
- c. Kumani
- d. Pečenezi

1	
---	--

6. Pod kojim imenom su katari bili poznati u Italiji?

- a. heretici
- b. patareni
- c. albižani (albingenzi)
- d. valdenzi

1	
---	--

7. Kako se naziva najpoznatije djelo umjetnika prikazanog na slici?

- a. Decameron
- b. Pjesma o Rolandu
- c. Don Quiote
- d. Božanstvena komedija

1	
---	--

8. Koji je vladar Frankopanima preoteo Senj i učinio ga sjedištem kapetanije?

- a. Ludovik I. Anžuvina
- b. Žigmund Luksemburški
- c. Ladislav Napuljski
- d. Matija Korvin

1	
---	--

9. Sulejman Veličanstveni 1521. zauzeo je grad koji je predstavljao „ključ Ugarske“. Koji je to grad?

- a. Mohacs
- b. Smederevo
- c. Beograd
- d. Szeged

1	
---	--

II. U sljedećim zadacima povežite međusobno srodne sadržaje. Upišite slovo iz desnog stupca na odgovarajuću crtu ispred navoda na lijevom stupcu. Tri slova (sadržaja) su višak.

10. Pridružite suparnike u bitkama.

3	
---	--

1. ____ Mladen II. Šubić	a) Mehmed II.
2. ____ Emerik Derenčin	b) Timur Lenk
3. ____ Bajazid I.	c) Jakub paša
	d) Tvrtko II.
	e) Ivan Babonić
	f) Ludovik I. Veliki

11. Majstorima pridružite građevine po čijoj su izgradnji najviše poznati.

3	
---	--

1. ____ majstor Radovan	a) Katedrala u Zagrebu
2. ____ Juraj Dalmatinac	b) Katedrala u Splitu
3. ____ Andrija Buvina	c) Katedrala u Trogiru
	d) Katedrala u Zadru
	e) Katedrala u Šibeniku
	f) Katedrala u Dubrovniku

III. U sljedećim zadacima odgovorite na pitanja kratkim odgovorima

1	
---	--

12. Kako se naziva likovni element prikazan na slici?

_____

13. Koji je papa bio jedan od glavnih nositelja Otonske renesanse?

1	
---	--

_____

14. Koji je hrvatski vladar bio suvremenik humskog kneza Mihajla Viševića?

1	
---	--

_____

15. Koja je dinastija obnovila Bizantsko Carstvo 1261. godine?

1	
---	--

_____

16. Kako se zvao bugarski car nakon čije smrti počinje uspon srednjovjekovne Srbije?

1	
---	--

_____

17. Koji je ugarsko-hrvatski kralj morao potpisati povelju kojom je plemstvu dao pravo na pobunu i oružani otpor?

1	
---	--

_____

18. Kako se zvao hrvatski ban koji je stradao na tzv. krvavom križevačkom saboru?

1	
---	--

_____

19. Navedite ime i prezime vladara koji je nosio titulu „milošću Božjom i Ludovikovom ban Bosne“?

1	
---	--

_____

20. Kako se zvao hrvatskim imenom pjesnik Janus Pannonius (Jan Panonij)?

1	
---	--

_____

IV. U sljedećim zadacima poredajte kronološki navedene sadržaje. Upišite redne brojeve od 1 (najstariji) do 4 (najmlađi) na praznu crtu ispred navoda u lijevom stupcu.

21. Kronološki poredajte sljedeće događaje iz povijesti križarskih pohoda.

2	
---	--

_____ dječji križarski pohod

_____ osnovano Jeruzalemsko Kraljevstvo

_____ osnovano Latinsko Carstvo

_____ vladavina sultana Saladina

22. Kronološki poredajte događaje iz prošlosti hrvatskih gradova.

2	
---	--

____ Virovitica dobiva privilegij slobodnog kraljevskog grada

____ Gradec dobiva privilegij slobodnog kraljevskog grada

____ Varaždin dobiva privilegij slobodnog kraljevskog grada

____ Križevci dobiva privilegij slobodnog kraljevskog grada

23. Kronološki poredajte sljedeće pravne spomenike hrvatskog srednjovjekovlja.

2	
---	--

____ Kastavski statut

____ Poljički statut

____ Vinodolski zakon

____ Korčulanski statut

V. U sljedećim zadacima samo je jedan kronološki niz točan.

24. Koji niz određuje točan kronološki sljedećih događaja povijesti Bizantskog Carstva:

1	
---	--

a. ikonoklazam → Nicejsko Carstvo → sustav pronija → sustav tema

b. sustav pronija → Nicejsko Carstvo → sustav tema → ikonoklazam

c. sustav tema → ikonoklazam → sustav pronija → Nicejsko Carstvo

d. Nicejsko Carstvo → ikonoklazam → sustav tema → sustav pronija

25. Koji niz određuje točan kronološki niz sljedećih događaja iz povijesti Osmanskog Carstva:

1	
---	--

a. bitka na Kosovu → bitka na Marici → bitka kod Angore → bitka kod Nikopolja

b. bitka na Marici → bitka na Kosovu → bitka kod Nikopolja → bitka kod Angore

c. bitka kod Angore → bitka na Marici → bitka kod Nikopolja → bitka na Kosovu

d. bitka kod Nikopolja → bitka na Kosovu → bitka kod Angore → bitka na Marici

VI. Sljedeće zadatke riješite uz pomoć povijesnih izvora.

26. Pozorno pročitajte prikazani povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

„A Pipin je, po papinoj odluci od upravitelja dvora podignut na kraljevsku čast i vladao je samostalno petnaest godina ili nešto više; kada je završio akvitanski rat koji je bio poduzeo protiv Vajfarija, akvitanskog vojvode neprekidno ga vodio devet godina, Pipin je umro od vodene bolesti blizu Pariza, ostavivši dva sina Karla i XXX, na koje je po Božjoj volji prešlo nasljedstvo kraljevstva.“

- a) Koje je drugo ime za Pipinovu funkciju upravitelja dvora, koja se spominje u tekstu?

1	
---	--

_____

- b) Koje se godine dogodilo Pipinovo uzdizanje na kraljevsku čast?

1	
---	--

_____

- c) Kako se zvao drugi Pipinov sin označen s XXX u tekstu?

1	
---	--

_____

27. Pozorno pročitajte prikazani povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

Koloman, božjom milošću sin Vladislava, kralja ugarskoga, vladajući na mjestu svoga oca, a jer je bio veoma odvažan, odluči da čitavu Hrvatsku sve do mora dalmatinskoga podloži pod svoju vlast. Dođe sa svojom vojskom do rijeke Drave. Hrvati pak, čuvši za dolazak kraljev, sakupiše svoju vojsku i spremiše se na bitku. Kralj pak doznavši, da su se Hrvati sakupili, pošalje svoje poslanike htijući s njima prijateljski pregovarati i sklopiti ugovor, kakav su oni željeli. Hrvati, saslušavši poruku gospodina kralja, sastavši se na skupštini svi skupa, prihvatiše i poslaše XXX plemenskih starješina od XXX hrvatskih plemena ...

a) Koje je ime koje se obično koristi za vladara Vladislava iz izvora?

1	
---	--

_____

b) Kako se u historiografiji naziva ovaj povijesni izvor?

1	
---	--

_____

c) Koliko su predstavnika poslali Hrvati na dogovor s kraljem Kolomanom (označeno s XXX)?

1	
---	--

_____

28. Pomoću sljedećeg povijesnog izvora odgovorite na pitanja.

„Godine spasa ljudskoga XXX posla Turčin najvrsnijeg vojvodu Hadum pašu u Ugarsku, koji s osam tisuća konjanika provali sve do Zagreba i opustoši zemlju na veliki strah onih žitelja. Zato poglavice Hrvata, Slavonaca i ugarskih pukova koji se zovu banovi, uzevši na um i netom nanesenu štetu i koja bi se ubuduće mogla nanijeti, svi zajedno skupiše veliku vojsku ... U to se knez Ivan od Cetine, čovjek pametan, moćan savjetom i oružjem, s mnogim preodličnim Hrvatima savjetovao da se s Turcima ne bije boj na otvorenom polju, nego da se na njih udari i da se razbiju u tijesnim klancima, gdje bi i gore bile na pomoć. Ali ban YYY, u koga bijaše više smjelosti kod savjetovanja nego snage kod izvođenja stvari, nagovaraše da se boj zamentne na otvorenom polju ... turski vojvoda, Ismail beg takvom silom udari na prve naše čete da je knez Bernardin ne samo bio iz prvog reda potisnut, te je morao uzmaknuti, nego je bio i prinuđen da ostavi svoje pješake. Na to bijahu potjerani u krvav i sramotni bijeg sve do ZZZ, te su se u strahu pred Turcima što su ih gonili sami bacali u rijeku ... Ban YYY bude zarobljen, a sin njegov ubijen ... Poginulo ih je više od trinaest tisuća. To je prvi rasap kraljevstva hrvatskog i tu je čitavo plemstvo hrvatsko izginulo ...“

a) Koje su se godine zbili događaji opisani u povijesnom izvoru (pod XXX)?

1	
---	--

_____

b) Kako se zove ban (ime i prezime) označen s YYY u prikazanom povijesnom izvoru?

1	
---	--

_____

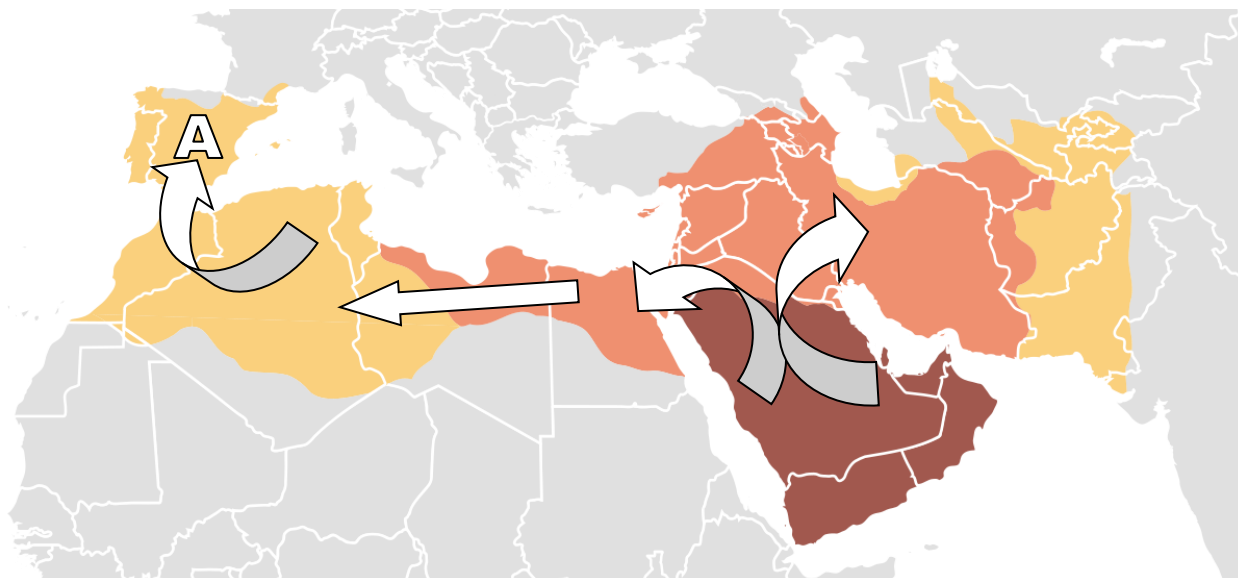
c) Kod koje se rijeke označene sa ZZZ zbila bitka opisana u prikazanom izvoru?

1	
---	--

_____

VII. Pozorno pogledajte prikazane povijesne zemljovide i odgovorite na postavljena pitanja.

29. Odgovorite na sljedeća pitanja:

a) Što prikazuje priloženi zemljovid?

1	
---	--

_____

b) Kako se naziva politički entitet formiran u 10. stoljeću, a označen slovom A na zemljovidu?

1	
---	--

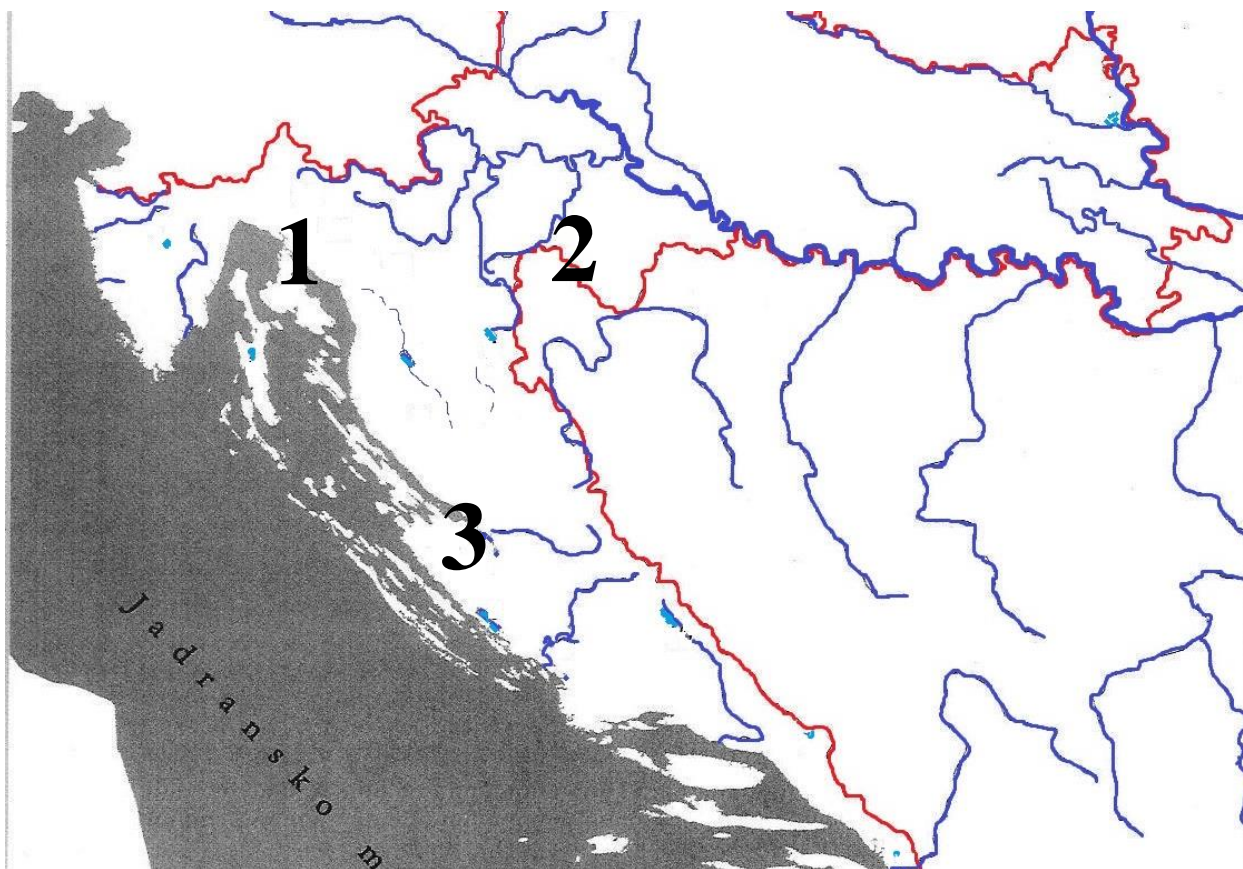
_____

c) Koja je dinastija upravljala političkom tvorevinom označenom slovom A na zemljovidu?

1	
---	--

_____

30. Odgovorite na sljedeća pitanja:

a) Kako se zove plemićki rod koji je potekao s prostora označenih brojem 1 na karti?

1	
---	--

_____

b) Kako se zove plemićki rod potekao s prostora označenih brojem 2 na karti?

1	
---	--

_____

c) Kako se zove plemićki rod potekao s prostora označenih brojem 3 na karti?

1	
---	--

_____

31. Odgovorite na sljedeća pitanja:

a) Kako se zvala teritorijalna tvorba označena brojem 1 na zemljovidu?

1	
---	--

_____

b) Koji je ugarsko-hrvatski vladar stvorio teritorijalne tvorbe označene brojevima 1, 2, i 3 na zemljovidu?

1	
---	--

_____

c) Koje je godine Osmansko Carstvo zauzelo teritorij označen brojem 2 na zemljovidu?

1	
---	--

_____